

בן-דור חיים ז"ל

נולד בירושלים בשנת 1924.
 התגייס לצבא הבריטי ב-1943, התנדב לפלי"ם ב-1946
 כניח קורס חובלים מס' 5, הקורס האחרון במסגרת הפלי"ם
 נהרג בינואר 1948 בעת פעולת תגמול נגד הכפרים בלאד-א=שייך וחווסה
 מהם יצאו הפועלים הערבים שרצחו 48 פועלים יהודים בבתי הזיקוק בחיפה.
 כתב - יהושע בר-לב

חיים בן-דור

מילים אחדות לזכרו של חיים בן-דור
 היוקר, בלב מיודעיו והוא אולי
 הרוח הנושבת מפסגות הנעורים שלנו, למעמקי הים.

מאחר ואנוכי אינני "הסטודיון חדש",
 מותרת לי גלוריפיקציה
 של רוח ובת שיר אשר שרו באוהלי פלמ"ח.

מי שחושב

שהפלמ"ח היה רק

מורשת קרב וחלליו

ומלחמות הצי, או טייסיו

וסיירים בלילה

ומסעות מדבר,

עושה שגיאה וממזער

את התרומה האמיתית של הפלמ"ח

ושל המונצחים.

כי לא פחות מליל קרבות וסער

לפלמ"ח יש,

גם גווילי אש.

ובם נמצא את האמת על אומנות הנפחים, רחבי הגרם -

המקצוענים.

אשר חישלו את הפלדה לכולי עלמא

גם לספנים.

והם אומרים לנו בהלם פטישים וניצוצות של אש,

כי בלי הרוח הנושבת על הגחלים הלוחשות

לא יהפכו הגחלים ללהבה,

שתלבן את הברזל,

אותו ירקע על הסדן, חרש ברזל

שיהפוך את הברזל לחרב.

אשר על כן

אקדיש קינה וזכרון

לאיש פלי"ם

אשר הבין יותר מוקדם מבני דורו האחרים,

יותר עמוק

יותר אישי,

את טעם החיים ואת המשמעות הרוחנית האמיתית

של הזינוק הנחשוני לתוך הים

אל הגלים

באוניות מעץ,

אל מול ציי פלדה.

אקדיש את הדברים לחיים בן-דור.

הגעתי לפלי"ם עם אחרים, על גל של צחוק.

על תקן של פקקים.

בימים שלמחרת ליל הורדה בחוף של ניצנים

כשהפלי"ם והעולים גורשו אחר כבוד לקפרסין.

אלתרמן אז התגלגל מצחוק

והוא תאר, בטור שביעי, קומזיץ דימיוני באי.

וכך כערך הוא אמר,

"הסתיימו הגרוש, המיון, החיפוש

ויושבים תחת שמי פמגוסטה

עוזי ג'ינג'י ממסחה ודני ג'מוס ואפרים כרובי קפוסטה.

הם עברו בדרום בסביבות ניצנים לעזור לספינה שהגיעה

ובריטניה

ביחס מאוד רציני, גם אותם לקפריסין הסיעה"

הם לקפריסין ואנוכי לקורס שמונה

לסתום את החורים אשר השאירו הגולים.

לפני הקורס, עוד בכתת הסיירים ברפנה

יצא לי לעזור בהמחות הטור הזה

לקראת התכנסותה של פלוגה ט' של השלישי

שבגרודים.

וכך כל פעם שגלשתי מהאוהל אל הים

היתה המנגינה של גיל אלדמע

מתגלגלת על גלים

ומביאה לי את צחוקי המגורשים.

כמאמר המשורר

"ונרמה היה פתע מול שמי הגרוש כל הארץ צוחקת

ושרה. צוחקות עין חרוד, נהלל עם הגוש ועסלוג' ועין

גב ומנרה... צוחק כפר גלעדי בקול כס מראש צור

וצוחקת מלמטה חולתא...

וממול תינוקות המחנה החוורים מקשיבים

רועדי פה ולחי.

צוחקים שלוש מאות חמישים בחורים, נקרעים בין הצחוק והבכי".

ובאוהל היה חיים בן-דור
והוא חשב אותי למטומטם.
הוא אמר לי שאני שבוי של חרוזים.
שבלי בים בם וחרוז על עכוז,
אני כלל לא קולט
את היופי ואת האמת.
הוא הראה לי את ע. הלל
ואמר לי תביט חבר, תסתכל.
זה מקצב המחר וזה המשורר.
אמר, ולא ידע - ואולי כן,
שהלל ינציחהו.

שהלל, בקינת-חיים שלו
יקים גלעד, בשיר ענק
שיעמוד לנצח
ובחרוז לבן, בלחן בית הלל ומקצבו
יאמר, בכך וכך מילים. לא במפורש, אבל בוודאות,
כי כך
יוצאות האגרות לדרך.
בקול מפץ כדור ובשריקה המתלווה לאגדות,
שאחריה, באה הדממה.

חיים הוא אכן כתובתו
של ענן האהבה
אשר ריחף בחוף קיסריה עליו ועל החברים
ועל 'רב' ו'רבקה' ו'תרצה'
שבשביל חיים לא היו סירות - רק אנשים. ובניצוחם של
פוקסי ושל חיים
על לילות שיר ופונץ', שמרמים בם את הפה וחוש
הטעם,
עם כוס לימון מומתק על טונה ג'ין.
לילות השלוש עשרה בחודש, אשר בהם נקשרת הרעות
בין ספנים.

ואחר כך בקורס חובלים חמש.
האחרון של הפלי"ם.
עם נוני ועם צ'יטה
ודב ואיציק ושלמה
בהשראה של שמוליק טנקוס
מורה, חבר ועוד יותר.

גרנו ביגור
למדנו בחיפה.
יום אחד בדרך ליגור ספגנו אש בוואדי.
אנחנו התכופפנו כמו לחפש מחסה.
חיים נשאר זקוף במושבו.

מה הגבורה שאלתי.

תביט היטב אמר לי, אני אחטוף אותך
ישר בין העיניים,

אבל אף פעם לא אכפוף הראש.

נכון שאין מחסה באוטו לא מוגן, אבל היה אינסטינקט
של השרדות.

ואיך שהוא היה נדמה לי שזה לא סתם תרגיל באומץ לב.
שזה אינסטינקט אחר.

היום אני יודע שזו היתה אמת פנימית, מעומק תהומי
והוא בעצם לא

ישב זקוף אלא כתב את מגילת העצמאות, הרבה לפני
שכן גוריון עשה זאת.

בעצם כבר ידעתי זאת בליל מותו.

יום רע אחד, הרגו הערבים את חבריהם היהודים בבתי
הזקוק.

ולמחרת היום היתה ההלוויה.

וכשבמורדות ההר התנהלה ההלוויה

של חללי בית הזקוק

בטור שלא היה לו סוף, כשהמדרון המפותל, לכל אורכו
רחש משאיות, אשר עמסו

את כובד האסון,

שאל אותי פתאום

כמו בלי משים, כמו בצחוק,

תראה כמה זה הרבה, גם כשזה פחות מחמישים.

אתה יודע מה זה אלף?

וכשאמרתי כן

אמר - וכמה זה אלפיים

אמרתי לו - יגיע לחרדה...

אז כמה זה

מיליון

וכמה זה ששה מיליון!!!

כמו אגרוף כלסת,

כמו הר אשר קרס פתאום,

נחת עלי הסמל

האיום.

הגבהתי מבטי ואז ראיתי את הניצוץ ההוא.

אז הבינותי שכחול-העין מאחז.

הצבע הוא פלדה והגוון אפור נחרץ

ללא פשרה.

פתאום הכל הופנם.

הכל שקע

והתישב במקומו. כולנו כאן בעצם ניצולי שואה. הם

הקורבנות.

היה זה בערב של יום הקרב.

ועוד אני יודע.
 הרבה עולים וניצולים פגשתי בספינות על פני ימים,
 בפני כולם הרכנתי ראש
 מפני שהם, אולי רק הם וחיים
 יודעים מה זה ששה מיליון.

ועוד דבר אחרון.
 הגלים בים לא מרמים.
 כשמרחפת רוח יש גלים
 ואיך יכול בכלל ספן, יורד ימים
 לחשוב שלא הרוח היא אשר השיטה את ספינות
 הקדמונים
 ואכן. כן
 הים לא זז, המים לא זזים
 אבל הים נשבר, כשרוח מרימה את הגלים
 ושורשיהם פוגעים בקרקעית הים.
 וזה אמרתי לזכרו של חיים בן-הור,
 איש פלי"ם,
 נועז, אהוב, ואיש חכם.

קורס חובלים ה' - 1947
 ברקע הטכניון העברי בחיפה

בערב באו איתמר גולני
 ואסף כץ
 והם יצאו שלושתם,
 עם כל האחרים, לכפר המרצחים.

השכם בבוקר שאחרי הלילה, ליל הקרב
 הגיע גרישה אל המאהל ושאל,
 מי מכם - בני אלף, לא היה הלילה במיטה
 ודב ושלמה ואני הרי ידענו
 ואז אמר בקול עמום... אז לא חזר.
 שלמה לקח את המקלון המגולף
 אותו שמר עד יום מותו שלו כמו קמיע.
 הלכנו לראותו.
 שמר עליו מורה שלו מטיף
 אשר ישב על יד חנן וחיים
 כמו מורה שתפקידו לא תם
 שיש לו מה לאמר עדיין, עוד לפני צלצול אחרון.
 אתם רוצים, שאל
 אמרנו כן.

ואז כשהסיט את הסרין
 ראינו את היפה ביננו, שאופקיו חובקים זרועות עולם,
 שהתחלך בהיכלי שירה כשהוא יחף - בן בית. והוא יצא
 לצלוח את הים, כדי לשאת עולל אחד, לו רק אחד מתוך
 התבערה, -
 מוטל מומת
 וחור קטן בדמות כוכב
 פעור לו בקדמת המצח
 ישר בין העיניים.

הבאנו אותו לקבורה ביגוד
 וע. הלל כתב את אשר עם לבנו

הרבה שנים, בעצם עד היום הזה,
 לא מש הזכרון ולא פסק ניגון
 וזה סימן שיש השארות הנפש וזו הוכחה שאין עולם
 הבא.

הכל כאן ועכשיו.

אבל בענין ההוא אינני מאמין.

אינני מאמין שאל דיין אמת.

אני מוקסם מהאדם שהוא פונדק לאל

כשהוא כזה, כמו חיים

אבל אין לי דרך להבחין, אם זה בגלל האל או האדם או
 הפונדק

מפני שאת האל המציא אדם, את הפונדק אני אוהב

ואנוכי אדם.